

Humanitární pomoc Evropské unie v Iráku

Evropská unie je v současné době jedním z největších dárců humanitární pomoci na světě. V rámci činností Evropského společenství ve vztahu k zahraničí patří humanitární pomoci v posledních letech velmi důležité místo. V celém světě roste počet nejrůznějších krizí a Evropské společenství je odhodláno hrát v mezinárodních humanitárních snahách vůdčí úlohu.

Proto byl v roce 1992 při Evropské komisi zřízen úřad pro humanitární pomoc (ECHO). Humanitární pomoc je poskytována v problematickém prostředí, které se vyznačuje nepředvídatelností, nejistotou a obtížným přístupem k obětem. Takovým prostředím je i Irák. ECHO ale v Iráku nepracuje sám, má několik partnerů a těmi jsou:

- The United Nations Development Programme (UNDP)
- The United Nations Children's Fund (UNICEF)
- The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC)
- The Netherlands Red Cross Society
- Care (UK)
- Première Urgence (Francie)
- MDM (Francie)
- Architects for People in Need (Německo)
- Enfants du Monde (Francie)

Strategie úřadu ECHO pro rok 2004 zahrnuje Irák mezi jedno z nejdůležitějších dějišť humanitárních operací v Asii. ECHO do roku 2004 poskytl Iráku humanitární pomoc ve výši 157 milionů Eur, a je tak největším samostatným dárce zde.

V roce 1932 se stal Irák plně nezávislým státem. A do roku 1958 byl nejprozápadnější arabskou zemí, tedy i nejvyspělejší a nejrozvinutější. Ale dnes žení zmítají humanitární krize a její socio-ekonomická infrastruktura je v ruinách. Když 20. března 2003 v Iráku vypukla válka, byl už postižen těžkými humanitárními problémy. Způsobil to hlavně iránsko-irácký konflikt (1980-1988), válka v Zálivu (1990-1991), špatné hospodaření vlády a přes 12 let ekonomických sankcí. Také to napomohlo k pomalému rozkladu irácké infrastruktury. V roce 1991 OSN vyhlásila Iráku sankce. Země byla tedy v izolaci a z ropy měla jen velmi malé finanční příjmy. Nakonec OSN vyhlásila tzv. Oil Food Programme, to znamenalo za ropu vyvezenou z Iráku poskytovat obyvatelům základní životní potřeby, hlavně léky a potraviny. Saddám Husajn nejdříve tento program odmítal, ale v prosinci 1996 mu nezbylo než přijmout, protože situace v zemi byla zoufalá. Při válce v Iráku generální tajemník OSN Kofi Annan tento projekt pozastavil, ale nyní opět běží. Na přísunu zboží z projektu je závislých asi 60% z celkového počtu 26 milionů Iráčanů.

Všechny těžkosti se zhoršily nedávným konfliktem, poválečným drancováním a následnou nejistotou ve stát. Jsou tu trvalé bezpečnostní problémy a problémy se zásobami vody. Studie Spojených národů objevila, že 50% závodů na zpracování odpadních vod bylo mimo provoz a způsobovalo, že se odpad vypouštěl do řek a vodních toků. Dodávky elektrické energie jsou malé a nepravidelné (v lednu 2004 to byly v Bagdádu 4 hodiny denně) a ceny surovin jako jsou ropa a zemní plyn rapidně stouply. UNICEF uvedlo, že až 80% iráckých škol potřebuje pomoc a obnovu. Více než polovina středních škol nemá funkční kanalizační systém a více než 70% z nich nemá funkční toalety a sociální zařízení.

Hlavně nedostatečné hygienické podmínky představují velké riziko. Kojenecká úmrtnost se v posledních letech zdvojnásobila a zvýšilo se také riziko epidemických chorob. Podle UNICEF 7,7% dětí do 5 let trpí silnou podvýživou a 12% dětí nenavštěvuje žádnou školu. V Bagdádu a ve větších městech je problém s opuštěnými dětmi na ulicích.

Dvanáct měsíců po skončení války byly zdravotní podmínky ve středním a jižním Iráku velmi znepokojivé. Hlavní problém představuje nedostatek léků. Situace, která v Iráku panuje, vyžaduje, aby Úřad pro humanitární pomoc pokračoval ve své činnosti v této zemi. Během roku 2003 vyčlenil ECHO 100 milionů Eur. Reagoval tak na potřeby vznikající před, během a po válce. Od března 2003 ECHO podporoval 55 projektů provedených agenturami Spojených národů, Mezinárodním výborem Červeného kříže a nevládními organizacemi. Červený kříž se orientuje hlavně na dodávky potravin a vody, zdravotnickou péči a léky. UNICEF také na vodu a zdravotnickou péči – především ve středním a jižním Iráku. CARE má na starosti naléhavou podporu, co se týče vody. Premiére Urgence zajišťuje opravy zdravotnických institucí, pomoc v regionu Bagdádu, pitnou vodu a poskytnutí péče 20 000 obětí konfliktu.

Když bychom se podívali podrobněji například na Červený kříž, tak MVČK navštívil ve věznicích přes 2 500 zadržených osob a předal jim okolo 300 zpráv z domova a stejný počet odeslal. V severním Iráku navštívil 2 500 osob zbavených svobody a předal jim pomocné zásilky a dopisy od rodin.

Dále pokračuje činnost ortopedických center zajišťujících poskytování protéz (např. v Erbilu navštíví centrum asi 80 osob s poúrazovou amputací týdně). Ve všech oblastech Iráku se rozděluje humanitární pomoc a zajišťuje pitná voda. (v Bagdádu je distribuováno v oblasti Sadrova Města a městské části Al-Husseiniyah 800 000 litrů pitné vody denně)

Aktivity financované ECHEM zaměřují svoji pozornost na obnovu zdravotnictví, vodních zdrojů a hygienických opatření pro civilisty postižené konfliktem a jeho následky a na posílení místních kapacit k dodávání těchto základních potřeb. Důležitým bodem je také financování odstranění dosud nevybuchlých min a bomb v celé zemi. Irák totiž vykazuje jeden z nejvyšších počtů nehod v této oblasti. Nicméně nedostatek bezpečnosti představuje hlavní překážku efektivního dodávání humanitární pomoci.

Realizace většiny projektů financovaných ECHEM pokračuje, ačkoli mnoho mezinárodních organizací redukovalo počet svých vyslanců v Iráku. Agentury zaměřující se na humanitární pomoc přijaly účelná opatření, aby mohly pokračovat ve své činnosti. Tato řešení počítají s využitím místních dodavatelů a investorů a jejich dohledem nad situací v zemi. Byli by to někteří iráčtí uprchlíci, kvalifikovaní zaměstnanci a pomocní dělníci ze sousedních zemí, především Jordánska, kteří zde pracují.

Navzdory nestálým bezpečnostním podmínkám, hodlá ECHO splnit své závazky v oblasti humanitární pomoci v Iráku a má v úmyslu zde setrvat tak dlouho, jak dlouho bude aktuální potřeba humanitární pomoci. Evropská unie a její členové jen příští rok plánují Iráku poskytnout 700 milionů Eur.